

*Fællesbetingelser for arbejder og
leverancer ved anlæg af
7 regionale lufthavne
i Grønland*

FB

Juli 1995

Indholdsfortegnelse

Orientering

1. Introduktion	2
2. Bygherren	2
3. Anlægsopgaven	2
4. Anvendte forkortelser og betegnelser	3

Fællesbetingelser

A. Aftalegrundlaget	4
B. Sikkerhedsstillelse og forsikring	8
C. Entreprisens udførelse	11
D. Bygherrens betalingsforpligtelse	19
E. Tidsfristforlængelse og forsinkelse	22
F. Arbejdets aflevering	24
G. Mangler ved arbejdet	25
H. 1- og 5-års eftersyn	29
I. Særligt om ophævelse	30
J. Tvister	33

Bilag 1: Paradigma for entreprisesikkerhed	
Bilag 2: Paradigma for påtegning i bank- eller sparekassebog	
Bilag 3: Paradigma for sikkerhed ved acotobetaling for ikke leverede materialer	
Bilag 4-1: Kvalitetsstyring ved Landingsbaneentrepriser	
Bilag 4-2: Kvalitetsstyring ved vej- og bygningsentrepriser	
Bilag 5: Grønlandsk beskæftigelse og uddannelse	

Orientering

1. Introduktion

Nærværende "Fællesbetingelser for arbejder og leverancer (FB) danner det almene og juridiske grundlag for arbejder og leverancer, som Mittarfeqarfii/Grønlands Lufthavnsvæsen, anlægsorganisationen (GLV-A) udbyder i forbindelse med anlæg af 7 regionale lufthavne i Grønland.

FB består af: "Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed - AB92" udfærdiget af Boligministeriet, og dateret 10. december 1992 (optrykt på venstre halvdel af hæftets sider) med supplerende bestemmelser, undtagelser eller fravigelser (optrykt på højre halvdel af hæftets sider).

Henvisningerne i det følgende til de enkelte bestemmelser i AB omfatter såvel selve AB-bestemmelsen som den hertil knyttede supplerende bestemmelser, undtagelser eller fravigelser. De enkelte pkt. og stk. numre refererer til AB's § numre og stk. numre.

2. Bygherre

Bygherre er:

Mittarfeqarfii/Grønlands Lufthavnsvæsen
Anlægsorganisationen Postboks 1036

3900 Nuuk

3. Anlægsopgaven

Anlægsopgaven omfatter udførelse af 7 regionale lufthavne i Grønland. Anlægsopgaven er opdelt i 2 etaper, således:

Etape 1, lufthavne i:

Maniitsoq
Sisimiut
Aasiaat
Uummannaq

Etape 2, lufthavne i:

Qaqortoq
Paamiut
Upernavik

4. Anvendte forkortelser og betegnelser:

Forkortelser

AB	"Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed AB 92 "udfærdiget af boligministeriet den 10. december 1992.
FB	"Fælles betingelser for arbejder og leverancer" (FB) ved anlæg af 7 regionale lufthavne i Grønland.
SA	Særlige arbejdsbeskrivelse.
SB	Særlige betingelser.
US	Bygherrens udbudsskrivelse.
TBL	Tilbudsliste.

Betegnelser

Udbudstidsplan	Udbudsmaterialets tidsplan for arbejdets udførelse
Aftaletidsplan	Den tidsplan, som indgår i entrepriseaftalen.
Arbejdsplan	Den tidsplan, som viser, hvornår de enkelte arbejder i entreprisen er planlagt udført.
Udbudskontrolplan	Den til udbudsmaterialet udarbejdede kontrolplan, som angiver minimumskrav til indholdet af entreprenørens kontrolplan.
Kontrolplan	Entreprenørens plan for art, omfang og dokumentation af kontrollen af materialer, processer og miljøovervågning.
Kvalitetsstyrings system	Samspelet mellem de organisatoriske, tekniske og administrative elementer, som anvendes for at sikre den ønskede kvalitet samt beskrivelsen heraf.
Kvalitetsplan	Et opgaveorienteret dokument, der beskriver de kvalitetssikringsaktiviteter, der skal til for den enkelte entreprise.

AFTALEGRUNDLAGET

Almindelige bestemmelser

§ 1 . Almindelige betingelser finder anvendelse på aftaler om arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed.

§ 1 stk. 1. - Tilføjelse

1.1.1. FB er gældende med de supplerende bestemmelser, undtagelser og afvigelser, der tydeligt og udtrykkeligt er angivet i kontrakter og særlige betingelser med bilag.

1.1.2 En del generelle bestemmelser er af praktiske grunde udskilt af FB og indsat i bilag hørende til FB. Disse bilag har samme gyldighed som FB.

Stk. 2. Ved leverancer skal "bygherren" forstås som køberen og "entreprenøren" som sælgeren. Ved underentrepriseforhold skal "bygherren" forstås som hovedentreprenøren og "entreprenøren" som underentreprenøren.

Stk. 3. Fravigelse af betingelserne gælder kun, når det tydeligt og udtrykkeligt angives, på hvilke punkter fravigelse skal ske.

§ 1 stk. 3 - Tilføjelse 1.3.1 Fravigelser med henvisning til punkter i FB er også gyldige som fravigelser fra AB.

Stk. 4. Medmindre andet er angivet, indbefatter beløbsangivelser ikke merværdiafgift (moms).

§ 1 stk. 4- Tilføjelse 1.4.1 Den danske MOMS-lov nr. 102 af 31. marts 1967 med senere ændringer, gælder ikke for Grønland, og ethvert tilbud modtages derfor under den forudsætning, at de tilbudte priser ikke pålægges M O M S-afgifter.

Stk. 5. Hvis ikke andet er bestemt, forstås ved arbejdsdage alle mandage til og med fredage, der ikke er helligdage.

§ 1 stk. 5 - Tilføjelse 1.5.1 Gældende helligdage er alene grønlandske helligdage. Ligestillet med helligdag er 21. juni, 24. december og 31. december. Ligestillet med halve helligdage er 6. januar og 1. maj.

Stk. 6. Alle dokumenter affattes på dansk, og alle betegnelser med hensyn til mønt, mål og vægt er danske. Forhandlinger, herunder på byggemøder, skal foregå på dansk. Hvis der tillige udfærdiges dokumenter på et andet sprog, og der er uoverensstemmelse i forhold til den danske tekst, gælder den danske tekst.

Stk. 7. Retsforholdet skal i det hele behandles efter dansk rets regler.

§ 1 stk. 7 - Ændring 1.7.1. Retsforholdet skal behandles efter dansk/ grønlandsk retsregler.

Bygherrens udbud

§ 2. Ved udbud forstås bygherrens opfordring til at fremkomme med tilbud.

Stk. 2. Der bydes på grundlag af de oplysninger, som indeholdes i udbudsmaterialet. Dette materiale skal være entydigt og således udformet, at der er klarhed over ydelsesens omfang og indhold.

§ 2 stk. 2 - Tilføjelse

2.2.1. Tilbudspriser og tidsfrister skal forudsættes at være faste, bortset fra de reguleringsmuligheder, der fremgår af udbudsmaterialet.

2.2.1. Dersom noget i grundlaget er den tilbudsgivende uklart, skal han senest 10 arbejdsdage før licitationstidspunktet skriftligt indhente oplysning herom hos bygherren.

Stk. 3. Udbudsmaterialet skal indeholde en tidsplan.

Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde oplysning om eventuelle fortidsminder på ejendommen, jf. § 16.

Stk. 5. Det skal i forbindelse med udbudet oplyses, hvorvidt der ønskes sikkerhedsstillelse for tilbagelevering af udbudsmaterialet. Ved tilbagelevering af udbudsmaterialet i hel og ubeskadiget stand inden udløbet af en rimelig frist skal sikkerhedsstillelsen straks frigives, uanset om den pågældende har afgivet tilbud.

§ 2 stk. 5 - Tilføjelse

Udbudsmaterialet, der er overladt de tilbudsgivende, skal i ubeskadiget stand tilbageleveres inden 10 arbejdsdage efter licitationen.

Stk. 6. Bygherren kan med henblik på en vurdering af de indkomne tilbud i udbudsmaterialet stille krav om tilbudets form og kan herunder forlange, at tilbud udfærdiges med rimelig specifikation af tilbudssummen på dertil leverede tilbudslistes.

§ 2 stk. 6 - Tilføjelse

2.6.1 Tilbud skal afgives på den af bygherren udarbejdede TBL med tilhørende oplysninger og bilag, som nærmere angivet i udbudsmaterialet.

2.6.2 Ved tilbudsafgivelsen skal TBL være udfyldt i sin helhed med såvel en samlet tilbudssum, delsummer som enhedspriser for samtlige ydelser.

Stk. 7. Skal tilbudet eller dele heraf afgives som enhedspriser, skal bygherren angive, hvilken vægt der ved vurderingen af tilbudets samlede størrelse vil blive tillagt de enkelte enhedspriser.

Entreprenørens tilbud

§ 3. Når flere i forening giver tilbud, er dette bindende én for alle og alle for én.

§ 3 stk. 1 - Tilføjelse

3.1.1 Hvis flere byder i forening, skal én af disse være bemyndiget til med bindende virkning for alle at føre forhandlinger vedrørende arbejdet, modtage betaling m. v. Tilbudet skal indeholde udtrykkelig angivelse af, hvem der er således bemyndiget.

Stk. 2. Hvis et arbejde er udbudt således, at der foruden en pris på arbejdet som helhed skal angives priser på dele af arbejdet, kan priserne på de enkelte dele kun betragtes som selvstændigt tilbud, hvis dette udtrykkeligt er foreskrevet i udbudsmaterialet eller tilkendegivet ved tilbudet.

Stk. 3. Hvis tilbud foruden en samlet sum skal indeholde enhedspriser, er begge dele bindende for tilbudsgiveren. Enhedspriser kommer til anvendelse ved betalingsregulering på grund af større eller mindre ydelser, end bygherren har angivet i udbudsmaterialet. Ved bedømmelsen af tilbuds indbyrdes rækkefølge gælder alene det samlede tilbud.

§ 3 stk. 3 - Tilføjelse

3.3.1 Såfremt entreprenøren har begået fejl ved udfyldelse af tilbudslisten med tilhørende fordelingslister, skal de konstaterede fejl renses på en af bygherren godkendt måde, således at den rettede tilbudsliste med fordelingslister er i overensstemmelse med den samlede tilbudssum, som er det gældende tilbud.

Stk. 4. Tilbudet omfatter kun ydelser, der er angivet som hørende til entreprisen på tegninger, der er udleveret entreprenøren som grundlag for tilbudsafgivelsen, eller som er nævnt i de afsnit af arbejdsbeskrivelsen, der gælder for den pågældende entreprise.

§ 3 stk. 4 - Udgår og erstattes af

3.4.1. Udbudsdokumenterne supplerer hinanden, og alle i det samlede udbudsmateriale anførte ydelser skal medregnes i tilbudet.

3.4.2. Tilbudet skal indeholde samtlige ydelser og bydelser herunder ledelses-, koordinerings-, kvalitetsstyrings-, miljø- og sikkerheds ledelses- samt administrationsydelser i forbindelse med arbejdets konditionsmæssige udførelse, selvom udbudsmaterialet ikke omfatter en fuldt detaljeret specifikation heraf.

3.4.3. De bydende skal, forinden tilbudet afgives, gøre sig bekendt med forholdene på stedet, herunder orientere sig om adgangsforhold.

Stk. 5. Vedståelsesfristen for licitationstilbud er 20 arbejdsdage fra licitationsdagen. Vedståelsesfristen for andre skriftlige tilbud er 20 arbejdsdage fra tilbudets datering.

§ 3 stk. 5 - Udgår og erstattes af:

3.4.5. Vedståelsesfristen er anført i udbudsskrivelsen.

Stk. 6. Den, hvis tilbud ikke antages, kan forlange sit tilbud samt sine tegninger, beregninger og beskrivelser tilbageleveret.

Stk. 7. Bygherren skal snarest muligt underrette tilbudsgivere, hvis tilbud ikke antages.

Entrepriseaftalen

§ 4. Aftale om udførelse af en entreprise eller om en leverance træffes ved skriftlig accept af det afgivne tilbud eller ved et særligt dokument. Der skal henvises til de dokumenter, som har dannet grundlag for aftalen.

§ 4 stk. 1. - Tilføjelse

4.1.1. Bestemmelser i betingelsesmaterialet (SB og FB) har gyldighed frem for eventuelle afvigende bestemmelser i projektmaterialet (tegninger og arbejdsbeskrivelser).

4.1.2. Ved uoverensstemmelser mellem kontrakt og betingelses- og projektmaterialet, henholdsvis i dette, gælder følgende: "Aftalegrundlagets enkelte bestemmelser supplerer i videst muligt omfang hinanden. I tilfælde af uforenelig modstrid gælder kontraktens tekst (generelle del) forud for betingelses- og projekt-materialet".

4.1.3. Ved tilbudets antagelse foretages en eventueljustering af udbudstidsplanen for arbejdets gennemførelse. Denne justerede tidsplan - aftaletidsplanen - indgår i entrepriseaftalen.

4.1.4 Entreprenøren skal i aftaletidsplanen oplyse om såvel mandskabs- som materielressourcer, samt om de månedlige udbetalingers forventede størrelse.

4.1.5 Entrepriseaftalen skal indeholde de af entreprenøren i forbindelse med tilbudet udarbejdede redegørelser for hans kvalitetsstyringssystem.

Stk. 2. Eventuel stempelpligt påhviler bygherren.

Overdragelse af rettigheder og forpligtelser m.v.

§ 5. Parterne kan overdrage deres rettigheder i henhold til aftalen.

Stk. 2. Overdrager entreprenøren uforfaldne krav i henhold til aftalen, går transponer, der står i forbindelse med arbejdets udførelse, forud for andre transponer.

§ 5 stk 2. - Tilføjelse 5.2.1. Der kan gives een og kun een transport ad gangen for hver kontrakt. Kontrakttillæg giver mulighed for tillæg til transporten. Acontobegæringer skal altid angive betalingstmodtageren.

Stk. 3. Uden den anden parts samtykke kan parterne ikke overføre deres forpligtelser til andre.

Stk. 4. Entreprenøren kan overlade arbejdets

5 stk 4. - Tilføjelse

udførelse til andre i det omfang, det er sædvanligt eller naturligt, at arbejdet udføres i underentreprise.

5.4.1. Underentreprenører, som er angivet i entreprenørens tilbud, kan ikke udskydes uden bygherrens skriftlige samtykke.

5.4.2. Hovedentreprenøren skal kontraktligt binde underentreprenøren til AB's tvisteregler.

5.4.3. Endvidere skal hovedentreprenøren, såfremt FB ikke vedtages i underentrepriseforholdene, kontraktligt binde underentreprenøren til regresreglen i AB § 5, stk. 5.

5.4.4. Det er entreprenørens ansvar, at underentreprenører og leverandører efterlever krav til kvalitetsstyring, som beskrevet i bilag 4-1 henhv. bilag 4-2 dl FB.

Stk. 5. Hvis det må anses for godtgjort, at et krav vedrørende mangler ikke eller kun med stor vanskelighed kan gennemføres mod entreprenøren, er bygherren berettiget til at gøre kravet gældende direkte mod entreprenørens underentreprenører og leverandører, jf. § 10, stk. 4.

B. SIKKERHEDSSTILLELSE OG FORSIKRING

Entreprenørens sikkerhedsstillelse

§ 6. Medmindre andet fremgår af udbudsmaterialet, skal entreprenøren senest 8 arbejdsdage efter entrepriseaftalens indgåelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine forpligtelser over for bygherren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden, betryggende måde.

§ 6 stk. 1 - Tilføjelse

6.1.1. Entreprenøren skal i forbindelse med tilbudsafgivelsen dokumentere, at han kan stille sikkerhed inden arbejdet overdrages.

6.1.2. Hvis sikkerheden stilles i form af garanti fra et pengeinstitut eller forsikringsselskab, skal garantierklæringen formuleres i nøje overensstemmelse med gældende paradigma, jf. bilag 1 til FB.

6.1.3. Hvis sikkerheden stilles ved deponering af bank- eller sparekassebog eller ved oprettelse af en konto uden bog i et pengeinstitut, skal bogen eller kontoen klausuleres ved pengeinstituttets påtegning i nøje overensstemmelse med gældende paradigma, jf. bilag 2 til FB.

6.1.4 Alle omkostninger i forbindelse med sikkerhedsstillelsen afholdes af entreprenøren.

Stk. 2. Indtil aflevering har fundet sted, skal den stillede sikkerhed svare til 15 pct. af entreprisensummen. Herefter skal sikkerheden svare til 10 pct. af entreprisensummen.

Stk. 3. For leverancer, som præsteres fuldt færdige i rater, skal sikkerheden svare til 10 pct. af købesummen.

Stk. 4. Sikkerheden nedskrives, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 1, til 2 pct. af entreprisensummen 1 år efter afleveringstidspunktet, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald nedskrives sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.

Stk. 5. Sikkerheden ophører 5 år efter afleveringstidspunktet, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 1, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald ophører sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.

Stk. 6. Forholdsmæssig frigivelse af sikkerheden skal ske ved afsnitsvis aflevering, jf. § 28, stk. 4, sidste punktum.

Stk. 7. Hvis bygherren ønsker udbetaling i herhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til entreprenøren og garanten med nøje angivelse af arten og omfanget af den påståede misligholdelse samt størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til bygherren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre entreprenøren forinden over for Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om bygherrens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

Stk. 8. Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle krav, som bygherren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder og tilbagebetaling af for meget udbetalt entreprisensum.

Bygherrens sikkerhedsstillelse

§ 7. Hvis entreprenøren kræver det, skal bygherren ved private arbejder senest 8 arbejdsdage efter kravets fremsættelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine betalingsforpligtelser over for entreprenøren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti,

§ 7 - Udgår

kautionsforsikring eller på anden, betryggende måde.

Stk. 2. Sikkerheden skal svare til 3 måneders gennemsnitsbetaling - dog mindst 10 pct. af entreprisensummen - udregnet således, at entreprisensummen fordeles ligeligt på det antal måneder, som i aftalen er fastsat for arbejdets udførelse. Entreprenøren kan ved udvidelse af aftalen med ekstraarbejder i henhold til § 14 kræve sikkerheden forøget, hvis vederlaget for samtlige ekstra- arbejder - bortset fra de allerede betalte - overstiger det halve af 1 måneds gennemsnitsbetaling ifølge den oprindelige aftale.

Stk. 3. Hvis entreprenøren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til bygherren og garanten med angivelse af størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til entreprenøren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre bygherren forinden over for Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om entreprenørens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

Stk. 4. Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle de krav, som entreprenøren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder.

Forsikring

§ 8. Bygherren tegner og betaler sædvanlig brand- og stormskadeforsikring fra arbejdets påbegyndelse, indtil mangler, der er påvist ved afleveringen, er afhjulpet. På entreprenørens anmodning skal denne og eventuelle underentreprenører medtages som sikrede på forsikringspolice. Forsikringen skal omfatte samtlige entreprenørers arbejde på den bygning eller det anlæg, entrepriseaftalen vedrører. Ved om- eller tilbygning skal forsikringen dække skade på arbejdet samt på den bygning eller det anlæg, der er genstand for om- eller tilbygning.

§ 8 stk. 1. - Ændring

8.1.1. Bygherren tegner All-risk forsikring for alle virksomheder vedrørende anlæg af regionale lufthavne. Forsikringsvilkår er anført i bilag 2 til SB. Nødvendig forsikringsdækning herudover tegnes og betales af entreprenøren.

8.1.2. I de tilfælde entreprenøren dækkes af forsikringen, skal han selv udrede de anførte selvrisikobeløb.

Stk. 2. Offentlige bygherrer kan kræve sig stillet som selvforsikrer.

Stk. 3. Entreprenøren og eventuelle underentreprenører skal have sædvanlig ansvarsforsikring for skader, for hvilke der er

ansvar efter dansk rets almindelige regler. Entreprenøren skal på anmodning dokumentere, at forsikringen er i kraft.

A. JL

C. Entreprisens udførelse

Arbejdsplan og afsætning

§ 9. Entreprenøren skal snarest muligt i samarbejde med bygherren udarbejde en arbejdsplan.

§ 9 stk. 1, - Tilføjelse 9.1.2. På grundlag af den i FB, pkt. 4.1.4 omtalte aftaletidsplan udarbejder entreprenøren inden 20 arbejdsdage efter entrepriseaftalens indgåelse en arbejdsplan til forelæggelse for bygherren.

Arbejdsplanen skal være udarbejdet under hensyntagen til de i SB fastsatte tidsfrister og kunne anvendes som grundlag for aftaler om koordinering med andre entreprenører, der samtidig skal udføre arbejder inden for arbejdsområdet.

Arbejdsplanen skal redegøre såvel for planlægning og anstilling som for arbejdets udførelse. For aktiviteter, hvis udførelse påvirkes af vejrforholdene, skal entreprenøren i sin arbejdsplan indregne konsekvenserne af nedsat arbejdstempo.

Det skal af arbejdsplanen fremgå, på hvilke tidspunkter de evt. af bygherren leverede ydelser skal være til disposition for entreprenøren.

Arbejdsplanen skal udarbejdes i en form, der muliggør ugentlig kontrol af arbejdets tidsmæssige stade og oversigt over konsekvenser af eventuelle tidsmæssige forskydninger. Den kritiske vej skal være tydeligt markeret i arbejdsplanen.

Entreprenøren skal revidere arbejdsplanen, når arbejdets stade på væsentlige punkter afviger fra det i den seneste udarbejdede arbejdsplan forudsatte.

Stk. 2. Bygherren lader foretage afsætninger af de bestemmende hovedlinier og højder (koter), medens al øvrig afsætning foretages af entreprenøren.

§ 9 stk. 2, - Tilføjelse 9.2.1. De af bygherren afsatte bestemmende hovedpunkter sikres og kontrolleres af entreprenøren, således at de under hele arbejdsperioden kan bevares eller rekonstrueres.

Entreprenørens ydelse

§ 10. Arbejdet skal udføres i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15. Materialer skal - for så vidt disse beskaffenhed ikke er anført - være af sædvanlig god kvalitet.

§ 10, stk. 1 - Tilføjelse 10.1.1 Bestemmelser og krav om grønlandsk beskæftigelse er anført i bilag 5 til FB.

Stk. 2. Entreprenøren skal levere alle materialer og præstere alle fornødne biydelse til arbejdets færdiggørelse.

Stk. 3. Materialer og andre leverancer, som er bestemt til indføjelse i arbejdet, skal leveres af entreprenøren uden ejendomsforbehold. Når de pågældende genstande er leveret på byggepladsen, tilhører de bygherren.

Stk. 4. Materialer og andre leverancer til arbejdet skal være leveret med 5 års leverandøransvar for mangler ved leverancen, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 2. Ansvarsperioden regnes fra afleveringen af arbejdet og begrænses således, at leverandørens ansvar ophører senest 6 år efter levering til lager eller videresalg. Leverandøren skal endvidere have anerkendt, dels at mangelskrav under de i § 5, stk. 5, nævnte omstændigheder skal kunne gøres gældende direkte mod leverandøren, dels at tvister vedrørende mangler ved en leverance kan behandles ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed.

§10 stk. 4. - Tilføjelse

10.4.1. Leverandøren skal anerkende at eventuelle tvister behandles i overensstemmelse med AB, § 47.

Stk. 5. Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i stk. 4, hvis dette vil medføre betydelig merudgift for ham eller væsentlig forsinkelse af arbejdet, eller det ved mindre omfattende leverancer vil være besværligt at kontrollere overholdelsen af bestemmelsen. Bygherren skal ved væsentlige leverancer have meddelelse om undladelsen.

Projekt gennemgang, dokumentation og prøver

§11. Bygherren kan i udbudsmaterialet bestemme, at entreprenøren skal deltage i projektgennemgang. Der kan endvidere fastsættes bestemmelser om arten og omfanget af prøver og om den dokumentation for arbejdets udførelse, for udførte anlæg, for anvendte materials oprindelse og egenskaber og for udførte prøver, som entreprenøren skal afgive. Bestemmelser herom

§ 11 stk 1 -Tilføjelse

11. 1.1. Bygherrens krav til entreprenørens kvalitetsstyring fremgår af bilag 4 -1 henhv. bilag 4-2 til FB.

Betaling for en ydelse forudsætter, at der foreligger dokumentation for, at ydelsen opfylder de krav til kvalitetsstyring, der fremgår af bilag 4-

kan indgå i en udbudskontrolplan. Deltagelse i projektgennemgangen samt tilvejebringelse af dokumentationen og prøverne er et led i entreprenørens ydelse.

I henhv. bilag 4-2 dl FB.

Stk. 2. Bygherren kan under arbejdets udførelse og ved afleveringen forlange yderligere prøver. Også i sådanne tilfælde skal entreprenøren stille fornødent mandskab til disposition ved prøvernes udtagning og undersøgelse. Hvis de yderligere prøver viser kontraktmæssig ydelse, skal bygherren betale herfor som ekstraarbejde. I modsat fald skal entreprenøren betale bygherrens , udgifter.

Stk. 3. Entreprenøren skal give bygherren og dennes tilsyn adgang til de arbejdspladser og produktionssteder, hvor arbejdet udføres. Bygherren kan endvidere kræve de oplysninger, der er nødvendige til at bedømme ydelsen.

Stk. 4. Bygherren og dennes tilsyn kan under arbejdets gang kassere ikke kontraktmæssige arbejder eller materialer. Denne kassation skal ske så hurtigt som muligt.

Stk. 5. Entreprenøren skal løbende foretage oprydning og rømning og skal omgående fjerne kasserede materialer fra byggepladsen.

Arbejdets forringelse m.v. Vedligeholdelse

§ 12. Forringes, ødelægges eller bortkommer arbejdet eller dele af dette inden afleveringen, skal entreprenøren for egen regning sørge for kontraktmæssig ydelse, medmindre forholdet kan henføres til bygherren. Hvis bygherren leverer materialer til entreprenørens arbejde, gælder det samme vedrørende disse i tiden fra entreprenørens modtagelse heraf og indtil arbejdets aflevering.

Stk. 2. Skader, som entreprenører forvolder på hinandens arbejde, materialer og materiel, er bygherren uvedkommende.

Stk. 3. Entreprenøren skal vedligeholde det udførte arbejde indtil afleveringen.

Stk. 4. For arbejder eller dele af disse, der tages i brug før afleveringen, gælder reglerne i stk. 1-3 indtil ibrugtagningen.

§ 12, stk 4 Tilføjelse 12.4.1. Før ibrugtagning fastlægges det ibrugtagne i udstrækning og gennemgås for mangler og der udfærdiges en protokol herom.

Forhold til myndigheder

§ 13. Bygherren sørger for nødvendig godkendelse af projektet og afholder udgifterne herved.

Stk. 2. Entreprenøren sørger for anmeldelser, ansøger om tilladelser, rekvirerer syn og fremskaffer attester, der vedrører selve arbejdets udførelse, og afholder udgiften herved.

Ændringer i arbejdet

§ 14. Bygherren kan forlange ændringer i arbejdets art og omfang, når ændringen har naturlig sammenhæng med de aftalte ydelser. Entreprenøren har ret til at udføre sådanne ændringer, medmindre bygherren påviser særlige forhold, der begrundes, at bygherren lader andre udføre arbejdet.

Stk. 2. Bygherrens krav om ændring skal fremsættes skriftligt. Det samme gælder parternes eventuelle krav om forandringer i aftalen med hensyn til pris, tid og sikkerhed som følge af ændringen. Der træffes snarest skriftlig tillægsaftale om ændringen. Forhandlinger herom må ikke medføre forsinkelse af arbejdets udførelse.

Stk. 3. Vedrører ændringerne arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, reguleres den aftalte entreprisum i overensstemmelse hermed, medmindre der træffes anden aftale, jf. stk. 2. Regulering efter enhedspriser skal dog kun ske, inden for +/- 15 pct. af entreprisummen og inden for +/- 100 pct. af de enkelte poster i tilbudslisten.

Stk. 4. Udover tilfældene nævnt i stk. 3, udføres ændringsarbejde som regningsarbejde, medmindre andet er aftalt.

§ 14 stk. 4, tilføjelse 14.4.1. Hvor TBL ikke rummer relevante enhedspriser for afregning af ekstraydelser, kan bygherren forlange ekstraarbejder i tilslutning til entreprisen udført for nedenstående betaling:

a) De arbejdstimer, der er brugt til arbejdet multipliceret med en bruttotimeløn, der er oplyst i tilbudet eller særskilt aftalt.

Såfremt en formand eller byggepladstekniker er beskæftiget med det pågældende arbejde.

medregnes hans timer ved ovennævnte beregning.

b) Beløb, som entreprenøren har udbetalt for materialer, der indgår blivende i bygværket, eller som iøvrigt er nødvendige for arbejdets udførelse, herunder forbrugs gods i det omfang, det forbruges ved arbejdet. Genindvundne materialer modregnes i entreprenørens tilgodehavende.

Det forudsættes, at materialer, forbrugsgods etc. indkøbes bedst muligt af entreprenøren i fornødent samråd med bygherren og debiteres arbejdet på grundlag af dokumenterede fakturapriser. Eventuelle rabatter på prislistepriser tilfalder bygherren, medens kontantrabatter, årsbonus og lignende tilfalder entreprenøren.

Disse bestemmelser er også gældende, såfremt materialerne leveres via en underentreprenør, og der kan ikke tillægges omkostninger ved administration af mellemregninger.

Desuden betales entreprenørens faktiske udgifter til kørsel, fragt, bugsering og andre transponer til og fra arbejdsstedet.

Til de således beregnede udgifter til materialer, forbrugsgods, transport mv., lægges et administrationstillæg af 7 pct.

c) Godtgørelse af rene regningsbeløb fra en underentreprenør med et administrationstillæg af 5 pct.

I tilfælde af, at arbejdet udføres af et konsortium, bortfalder administrationstillægget for sådanne regningsbeløb, hvor de enkelte deltager i konsortiet udfører ekstraarbejder som underentreprenør for dette.

Betaling til underentreprenør skal dokumenteres på grundlag af specificerede bilag.

d) For større materiel ydes der entreprenøren lejegodtgørelse for maskintid efter timetakster, der er oplyst i tilbudet eller særskilt aftalt. Til sådan lejebetaling lægges intet administrationstillæg.

Af de ovennævnte administrationstillæg samt den

under a) nævnte bruttoløn afholder entreprenøren alle udgifter til arbejdsledelse mv. (bortset fra løn til medarbejdende formand eller byggepladstekniker, jf. a)) till forsikringer, administration samt udgifter i forbindelse med anvendelse af værktøj og mindre materiel med nyværdi mindre end 10.000 kr. pr. enhed.

Entreprenøren specificerer ved arbejdsedler (dagrapporter) samtlige medgåede arbejdstimer, maskintid, materialer og forbrugsgods. Arbejdsedlerne skal afleveres til bygherren til godkendelse og påtegning senest 3 arbejdsdage efter hver arbejdsdag for det pågældende regningsarbejde.

Bygherren skal under udførelsen af regningsarbejdet have lejlighed til at føre løbende kontrol med de medgåede arbejdstimer, maskintid og materialer mv.

Før ekstraarbejder iværksættes som regningsarbejder, skal entreprenøren, såfremt bygherren finder det nødvendigt, udarbejde et overslag.

Stk. 5. Ved formindskelse af arbejdets omfang skal entreprenøren godskrive bygherren de udgifter, som spares eller burde have været sparet. Vedrører formindskelsen arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, jf. stk. 3, skal dette dog kun ske i det omfang, mindrearbejdet medfører, at entreprisensummen formindskes med mere end 15 pct.

Uklarheder, hindringer eller lignende forhold

§ 15. Entreprenøren skal indhente bygherrens afgørelse, hvis aftalen og dennes grundlag ikke yder tilstrækkelig vejledning til udførelse af arbejdet.

Stk. 2. Finder entreprenøren, at arbejdet ikke kan udføres i overensstemmelse med den indgåede aftale, skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren og følge dennes anvisninger.

Stk. 3. Entreprenøren skal snarest muligt underrette bygherren, hvis der opstår forhold, som hindrer eller vanskeliggør arbejdet eller gør det nærliggende, at bygherren påføres ulempe eller tab, herunder pådrager sig ansvar over for tredjemand. Hvis der ikke er tid til at indhente

bygherrens anvisninger, skal entreprenøren - mod fornøden forlængelse af tidsfrister og mod betaling herfor - bedst muligt træffe foranstaltninger for at undgå, at bygherren lider tab.

Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde oplysninger om foretagne undersøgelser vedrørende grundvands- og jordbundsforhold, forurening eller andre hindringer. I det omfang udbudsmaterialet ikke indeholder fyldestgørende oplysninger om hindringerne, skal foranstaltningerne herimod og ulemperne herved betales som ekstraarbejder.

Stk. 5. Hvis der trods gennemførelse af sådanne forundersøgelser, der er rimelige eller sædvanlige under hensyntagen til grundens karakter, beliggenhed og tidligere anvendelse, viser sig uforudsete forhold, som medfører offentlige påbud eller forbud, der hindrer arbejdets videreførelse eller gør denne urimelig byrdefuld for bygherren, kan denne afbestille entreprisen mod godtgørelse til entreprenøren. Godtgørelsen omfatter ikke entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at fuldføre arbejdet, men alene det øvrige tab, entreprenøren lider.

Fortidsminder

§ 16. Entreprenøren skal drage omsorg for, at jordfaste fortidsminder ikke beskadiges, ændres eller flyttes.

Stk. 2. Entreprenøren skal straks anmelde fund af fortidsminder til rigsantikvaren og bygherren, og arbejdet skal standses i det omfang, det berører fortidsmindet. § 16 stk 2. - Ændring 16.2.1. Grønlands Landsmuseum træder i stedet for rigsantikvaren.

§ 16 stk 2. - Tilføjelse 16.2.2. Om lovgivning om fredning af jordfaste fortidsminder samt bygninger henvises til landstingslov nr. 5/1980 af 15. oktober 1980.

Stk. 3. Entreprenøren skal sørge for, at genstande, der findes under arbejdet, afleveres til bygherren.

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder også ved fund af vrage og faste fortidsminder på havbunden.

Bygherrens tilsyn

§ 17. Ved bygherrens tilsyn forstås dennes

byggeledelse, fagtilsyn eller andre tilsynsførende, særligt udpeget af bygherren.

Stk. 2. Bygherren eller dennes tilsyn skal være til stede på arbejdspladsen eller skal kunne tilkaldes.

Stk. 3. Bygherrens tilsyn repræsenterer bygherren over for entreprenøren med hensyn til arbejdets tilrettelæggelse og udførelse. Tilsynet kan give og modtage meddelelser vedrørende arbejdet, godkende eller kassere materialer eller arbejder samt give anvisninger med hensyn til tilrettelæggelsen af de forskellige entreprenørers arbejde i deres indbyrdes forhold.

Stk. 4. Tilsyn fra bygherrens side fritager ikke entreprenøren for selv at føre kontrol.

§ 17 stk 4. - Tilføjelse

17.4.1. Tilsynets gennemgang af entreprenørens dokumentation, herunder tegninger, beregninger samt leverancer, miljøforanstaltninger, arbejdsmetoder og udførte arbejder, fritager ikke entreprenøren for nogen del af hans ansvar for arbejdets kontraktmæssige udførelse.

Entreprenøren er således fuldt ud ansvarlig for entreprisens kontraktmæssige udførelse og kan ikke til støtte for en nedsættelse af et sådant ansvar påberåbe sig et muligt svigt fra bygherrens tilsynsførende.

Entreprenørens arbejdsledelse

§ 18. Entreprenøren skal lede arbejdet personligt eller ved en stedfortræder som repræsentant over i for bygherren og tilsynet med hensyn til arbejdets tilrettelæggelse og udførelse.

Stk. 2. Entreprenøren eller dennes stedfortræder skal være til stede på arbejdspladsen eller skal kunne tilkaldes.

Byggemøder

§ 19. Bygherren eller tilsynet indkalder til byggemøder og udarbejder mødereferater, der i snarest muligt sendes til de entreprenører, bygherren har kontraheret med.

Stk. 2. Entreprenøren skal selv eller ved sin stedfortræder deltage i byggemøderne.

Stk. 3. På hvert byggemøde opgøres med angivelse af årsag det antal arbejdsdage -

spilddage - hvor arbejdet helt eller delvis har ligget stille.

Samvirke med andre entreprenører

§ 20. Entreprenøren skal samvirke med andre entreprenører på byggepladsen og i tide forhandle med tilsynet, således at fejl og forsinkelser ved manglende samvirke mellem entreprenørerne undgås.

Tilkaldelse af bygherren og entreprenøren. Parternes ophold i udlandet

§ 21. Bygherren og entreprenøren skal over for hinanden angive, hvortil henvendelse kan ske, og hvorfra bygherren og dennes tilsyn, henholdsvis entreprenøren eller dennes stedfortræder, skal kunne tilkaldes.

Stk. 2. Hvis bygherren eller entreprenøren er bosat i udlandet, eller bosætter sig der efter aftalens indgåelse, skal den pågældende part opgive en person med bopæl eller hjemsted her i landet, der kan foretage økonomisk bindende dispositioner på partens vegne, mod hvem søgsmål kan rettes på partens vegne, og med hvem alle forhandlinger på den pågældende parts vegne kan føres med bindende virkning.

D. Bygherrens betalingsforpligtelse

Betaling

§ 22. Efter skriftlig anmodning til bygherren har entreprenøren én gang hver måned ret til betaling for udført arbejde m.v. Bygherren skal senest 15 arbejdsdage fra modtagelse af anmodningen, jf. stk. 11, betale det beløb, der på byggepladsen er ydet kontraktmæssige arbejder og materialer for.

Stk. 2. Entreprenøren kan - efter samme regler som anført i stk. 1 - tillige kræve betaling for materialer m.v., som er købt af entreprenøren og ikke er leveret på byggepladsen. Hvis bygherren kræver det, skal entreprenøren stille sikkerhed for kontraktmæssig levering, jf. § 6.

§ 22 stk. 2. - Tilføjelse 22.2.1. Der skal stilles sikkerhed. Når sikkerheden stilles i form af en garantierklæring skal garantien formuleres i nøje overensstemmelse med herfor gældende paradigma, jf. bilag 3 til FE.

Sikkerhedsstillelsens størrelse skal svare til den krævede betaling - inklusive moms - for de ikke-leverede materialer.

*Der tilføjes endvidere:
Sikkerhedsstillelser er uden moms*

Stk. 3. Betaling for materialer m.v. mere end 20 arbejdsdage før deres anvendelse på byggepladsen kan alene kræves, hvis der er oplyst herom i tilbudet.

§ 22 stk. 3. Ændring 22.3.1. Teksten i AB § 22 stk. 3 udgår.

22.3.2. Indkøbte materialer kan først kræves betalt, når de er tilført byggepladsen eller der er stillet garanti i henhold til § 22 stk 2. Dette må tidligst ske 40 arbejdsdage inden, de pågældende materialer indgår i byggeriet. For områder, der ikke besejles hele året, kan ankomne materialer til brug i den kommende vinter dog kræves betalt efter næstsidste skibs ankomst.

Stk. 4. I stedet for betaling efter stk. 1 kan det aftales, at betaling skal ske efter en betalingsplan. Betalingsplanen følger tidsplanen og fastsætter, til hvilke tidspunkter entreprisen summen eller dele deraf skal udbetales. Betalingsplanen kan i stedet angive, ved hvilke stadier og med hvilke beløb entreprisen summen eller dele deraf skal udbetales. Betaling skal finde sted til de aftalte tidspunkter m.v., forudsat at det arbejde, betalingen angår, er præsteret.

Stk. 5. Hvis der ved et ekstraarbejde ikke træffes aftale om tidspunktet for betaling, kan betaling kræves efter reglen i stk. 1.

§ 22 stk. 5 - Tilføjelse 22.5.1 Ekstraarbejder skal opgøres umiddelbart efter disses færdiggørelse.

Stk. 6. Hvis aftalen bestemmer, at entreprisen summen skal reguleres som følge af ændringer i indeks, overenskomstmæssige arbejds lønninger, materialepriser m.v., finder reguleringen sted i forbindelse med betalingen for de dele af arbejdet, der berøres af ændringen. Reguleringen sker på grundlag af entreprenørens dokumenterede opgørelse.

Stk. 7. Efter afleveringen fremsender entreprenøren en endelig og fuldstændig opgørelse, herunder over tilgodehavender for alle ekstraarbejder. Efter at bygherren har modtaget denne slutopgørelse, kan entreprenøren ikke fremkomme med yderligere krav - bortset fra sådanne, der er taget specificeret forbehold om i slutopgørelsen.

Stk. 8. Ved byggearbejder, herunder også grundmodningsarbejder, skal slutopgørelsen fremsendes til bygherren senest 25 arbejdsdage efter afleveringen - for hovedentrepriser dog

senest 35 arbejdsdage efter afleveringen. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i § 36, stk. 1 - er fristen for fremsendelse af slutopgørelse 60 arbejdsdage.

Stk. 9. Hvis slutopgørelsen ikke er kommet frem til bygherren inden udløbet af tidsrummet nævnt i stk. 8, kan denne skriftligt kræve opgørelsen fremsendt inden 10 arbejdsdage. Fremsendes opgørelsen herefter ikke til bygherren inden udløbet af denne frist, fortaber entreprenøren krav på vederlag for ekstraarbejder, der udføres som regningsarbejder, samt for løn- og prisstigninger.

Stk. 10. Entreprenørens slutopgørelse skal betales senest 15 arbejdsdage fra modtagelsen.

Stk. 11. Entreprenørens tilgodehavende forrentes fra forfaldsdagen med rentelovens rentesats. Fristen i stk. 1 er løbedage.

Stk. 12. Finder bygherren, at et krævet beløb ikke er forfaldent, skal han straks give entreprenøren skriftlig meddelelse herom.

Stk. 13. I tilfælde af uenighed om en opgørelse skal bygherren betale tilgodehavender, som parterne er enige om.

Stk. 14. Hvis der mellem parterne er uenighed om bygherrens adgang til at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i entreprenørens betalingskrav, finder reglerne i § 46 anvendelse, hvis en part begærer det.

Stk. 15. Hvis det er nødvendigt for at forhindre arbejdets standsning, kan bygherren for entreprenørens regning udbetale arbejds løn, som entreprenørens ansatte har til gode.

Entreprenørens ret til at standse arbejdet

§ 23 . Hvis bygherren ikke har betalt forfaldne beløb ved betalingsfristens udløb, kan entreprenøren efter skriftligt varsel på 5 arbejdsdage standse arbejdet.

Stk. 2. Entreprenøren kan endvidere straks standse arbejdet ved bygherrens konkurs eller betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandlinger om tvangsakkord, eller bygherrens økonomiske forhold i øvrigt viser sig at være sådanne, at denne må antages at være ude af

stand til at opfylde entrepriseaftalen. Det er dog en betingelse, at bygherren ikke har stillet - eller på entreprenørens opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for opfyldelsen af den resterende del af aftalen.

E. Tidsfristforlængelse og forsinkelse

Entreprenørens ret til tidsfristforlængelse

§ 24. Entreprenøren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsinkelse af arbejdet, der er en følge af

§ 24 stk 1 - Tilføjelse 24.1 Forholdene nævnt i § 24. stk. 1, berettiger kun til tidsforlængelse, såfremt de rent faktisk griber ind i entreprenørens ydelser og kun i det omfang, det påberåbte forhold i tidsmæssig henseende har forsinkende indflydelse på kritiske aktiviteter i arbejdsplanen og dermed forsinket arbejdet.

1) ændringer i arbejdets art og omfang, som kræves af bygherren, jf. § 14,

2) bygherrens forhold eller anden entreprenørs forsinkelse,

3) forhold, der opstår uden entreprenørens skyld, og over hvilke entreprenøren ikke er herre, f.eks. krig, usædvanlige naturbegivenheder, brand, strejker, lock-out eller hærværk,

4) nedbør, lav temperatur, stærk vind eller andet vejrlig, som forhindrer eller forsinker arbejdet, når sådant vejrlig forekommer i væsentligt større omfang, end det er sædvanligt for den pågældende årstid og egn, eller

5) offentlige påbud eller forbud, som ikke skyldes entreprenørens egne forhold.

Stk. 2. Entreprenøren skal dog søge forsinkelsen undgået eller begrænset ved sådanne dispositioner, som med rimelighed kan kræves.

Stk. 3. Anser entreprenøren sig berettiget til forlængelse af en frist, skal bygherren snarest muligt underrettes skriftligt. Entreprenøren skal på forlangende godtgøre, at den indtrådte forsinkelse skyldes det påberåbte forhold.

Entreprenørens hæftelse ved forsinkelse

§ 25. Forsinkelse, som ikke giver entreprenøren i ret til tidsfristforlængelse, er ansvarspådragende.

§ 25 stk 1, - Tilføjelse 25.1.1 Ved ansvarspådragende forsinkelse ifalder entreprenøren bod.

Stk. 2. Hvis der er fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, kan erstatningskrav for forsinkelse ikke rejses herudover.

§ 25 stk 2. - Tilføjelse
25.2.1. Bodden vil blive tilbageholdt i betaling til entreprenøren og/eller anfordret i sikkerhedsstillelsen.

25.2.2. Hvis en entreprenør er ifaldet dagbod for overskridelse af en mellemtermin, uden at den kontraktligt fastsatte afleveringstermin overskrides, og hvis mellemterminens overskridelse ikke medfører udgifter for bygherren, skal bodden for mellemterminen tilbagebetales.

Stk. 3. Er der ikke fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, opgøres bygherrens tab efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Bygherrens ret til tidsfristforlængelse

§ 26. Bygherren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsinkelse af arbejdet, der er en følge af, at bygherren eller anden entreprenør udsættes for forholdene nævnt i § 24, stk. 1, nr. 3), 4) eller 5). Bygherren har samme ret ved ændringer som nævnt i § 24, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. Bygherren skal dog søge forsinkelsen undgået eller begrænset ved sådanne dispositioner, som med rimelighed kan kræves.

Stk. 3. Anser bygherren sig berettiget til forlængelse af en frist, skal entreprenøren snarest muligt underrettes skriftligt. Bygherren skal på forlangende godtgøre, at den indtrådte forsinkelse skyldes det påberåbte forhold.

Bygherrens hæftelse ved forsinkelse

§ 27. Entreprenøren har ret til erstatning for det lidte tab, hvis forsinkelsen skyldes

1) bygherrens forhold, jf. § 24, stk. 1, nr. 2. og denne har udvist fejl eller forsømmelse, eller

2) anden entreprenørs ansvarspådragende forsinkelse, jf. § 25, stk. 1, eller anden aftaleparts ansvarspådragende forsinkelse.

Stk. 2. Entreprenøren har ret til godtgørelse, hvis årsagen til forsinkelsen kan henføres til

1) § 24, stk. 1, nr. 1, og nr. 5 eller

2) § 24, stk. 1, nr. 2, uden at være omfattet af nærværende bestemmelses stk. 1 eller stk. 3.

Godtgørelsen udgør det tab, entreprenøren har lidt, dog uden entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at kunne udføre andre arbejder i forsinkelsesperioden eller lignende videregående tab.

Stk. 3. Kan forsinkelsens årsag henføres til § 24, stk. 1, nr. 3, eller nr. 4, har entreprenøren hverken ret til erstatning eller til godtgørelse.

F. Arbejdets aflevering

Afleveringsforretningen

§ 28. Umiddelbart inden arbejdets færdiggørelse skal entreprenøren give bygherren skriftlig meddelelse om tidspunktet herfor (færdigmelding). Bygherren indkalder derefter entreprenøren til en afleveringsforretning, der skal finde sted senest 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Arbejdet anses for afleveret til bygherren, når afleveringsforretning har fundet sted, medmindre der ved denne er påvist væsentlige mangler. Er dette tilfældet, afholdes ny afleveringsforretning, når entreprenøren har givet bygherren skriftlig meddelelse om, at manglerne er afhjulpet, jf. stk. 1.

Stk. 3. Indkalder bygherren ikke som anført i stk. 1 til afleveringsforretning, anses arbejdet for afleveret 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt for færdiggørelse. Tilsvarende gælder for ny afleveringsforretning som nævnt i stk. 2, 2. punktum.

Stk. 4. Omfatter arbejdet flere entrepriser, skal

§ 28 stk 4. - Tilføjelse

samtligge entrepriser være færdiggjort, før bygherren skal indkalde til afleveringsforretning. Det kan dog være aftalt eller fremgå af omstændighederne, at entrepriser eller dele af disse skal afleveres på forskellige tidspunkter, eller at byggeafsnit afleveres hver for sig.

28.4.1 Såfremt de: mellem entreprenør og bygherre af praktiske grunde aftales, at en aflevering af en entreprisekontrakt deles i flere delafleveringer, er det datoen for sidste delaflevering, der gælder som afleveringsdagen.

Stk. 5. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i § 36, stk. 1 - afleveres de enkelte entrepriser særskilt, medmindre andet er aftalt eller fremgår af omstændighederne.

Afleveringsprotokol

§ 29. Ved afleveringsforretningen udfærdiges et dokument (afleveringsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger. Parternes stillingtagen til, om arbejdet er afleveret, skal fremgå af dokumentet.

Stk. 2. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

Stk. 3. Hvis en part ikke er repræsenteret ved afleveringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om afleveringsforretningens gennemførelse og om indholdet af afleveringsprotokollen.

G. Mangler ved arbejdet

Mangelsbegrebet

§ 30. Er arbejdet ikke udført i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15, foreligger der en mangel. Det samme gælder, hvis entreprenøren ikke har leveret anden aftalt ydelse i forbindelse med arbejdet.

Stk. 2. Hvis materialer ikke er som aftalt eller af sædvanlig god kvalitet, jf. § 10, stk. 1, foreligger der mangler. Dette gælder dog ikke

1) når entreprenøren i tilfælde af frit materialevalg godtgør, at kontraktmæssige materialer ikke findes eller ikke kan skaffes på grund af krig, indførselsforbud eller lignende,

eller

2) når bygherren har krævet anvendelse af bestemte materialer, og entreprenøren godtgør, at muligheden for at fremskaffe disse i kontraktmæssig stand må anses for udelukket ved forhold, som entreprenøren ved aftalens indgåelse ikke burde have taget i betragtning.

I tilfældene 1) og 2) skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren om opståede eller mulige hindringer, jf. § 15.

Stk. 3. Arbejdet skal i alle tilfælde have de egenskaber, som er tilsikret ifølge aftalen.

Stk. 4. Afleveringstidspunktet er afgørende for, om arbejdet lider af mangler, hvad enten disse på dette tidspunkt kan konstateres eller er skjulte.

Mangler påvist ved afleveringen

§ 31. Entreprenøren har pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises ved afleveringen.

Stk. 2. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes an og omfang samt forholdene i øvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når mangleme er afhjulpet.

Stk. 3. Hvis bygherren efter udløbet af fristen nævnt i stk. 2 - eller efter at have modtaget entreprenørens meddelelse om, at afhjælpning har fundet sted - mener, at mangleme ikke er afhjulpet, skal bygherren inden 10 arbejdsdage skriftligt meddele entreprenøren, hvilke mangler, der stadig påberåbes.

Stk. 4. Afhjælper entreprenøren herefter ikke straks de påviste mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisensummen, jf. § 34.

Mangler påvist efter afleveringen

§ 32. Entreprenøren har i 5 år efter afleveringen pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises efter afleveringen, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 3.

Stk. 2. Bygherren kan kun påberåbe sig sådanne mangler, hvis entreprenøren har fået skriftlig

meddelelse herom inden rimelig tid efter, at manglerne er eller 2
burde være opdaget. Dette gælder dog ikke, hvis
entreprenøren har gjort sig skyldig i groft uforsvarligt forhold.

Stk. 3. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til
afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes
under hensyntagen til manglernes art og omfang samt
forholdene i øvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig
meddelelse, når manglerne er afhjulpet. Afhjælpning af en
mangel kan udskydes til foretagelse sammen med afhjælpning
af eventuelle mangler, konstateret ved 1-års eftersynet,
forudsat at manglen ikke forværres derved, og at udskydelsen
ikke medfører ulempe for bygherren.

Stk. 4. Foretager entreprenøren ikke inden udløbet af fristen
nævnt i stk. 3 afhjælpning af de påberåbte mangler, har
bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens
regning eller kræve afslag i entreprisensummen, jf. § 34.

Stk. 5. Bygherren kan lade mangler udbedre for
entreprenørens regning, når afhjælpning er uopsættelig, og
entreprenøren ikke er i stand til umiddelbart at foretage
afhjælpning. Det samme gælder, når bygherren har grund til
at antage, at entreprenøren ikke foretager afhjælpning på rette
måde eller uden ufornødent ophold.

Bortfald af entreprenørens afhjælpningspligt m.v.

§ 33. Entreprenørens afhjælpningspligt og bygherrens adgang
til at foretage ubedring for entreprenørens regning, jf. §§ 31
og 32, bortfalder, hvis afhjælpning er forbundet med
uforholdsmæssigt store udgifter. Ved bedømmelsen heraf skal
der tages hensyn til bygherrens interesse i, at aftalen opfyldes.
Bygherren bevarer dog i alle tilfælde retten til afslag, jf. § 34.

Bygherrens ret til afslag i entreprisensummen

§ 34. Afhjælper entreprenøren ikke mangler som anført i §
31, stk. 4, og § 32, stk. 4, kan bygherren - i stedet for at lade
manglerne udbedre for entreprenørens regning - kræve et
afslag i entreprisensummen. Bygherren har endvidere ret til

afslag i entreprisummen, hvis afhjælpning er umulig, samt i tilfældene nævnt i § 33.

Stk. 2. Afslaget beregnes som udgangspunkt som det beløb, det ville have kostet at afhjælpe manglerne.

Stk. 3. Hvis afhjælpning af mangler er umulig eller er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter, fastsættes afslaget efter bygherrens valg skønsomt eller på en af følgende måder:

1) enten som forskellen mellem den aftalte entreprisum og den entreprisum, der måtte antages at være blevet aftalt, hvis der var indgået aftale om arbejdet i den foreliggende stand.

2) eller som forskellen mellem det aftalte arbejdes værdi uden mangler og arbejdets værdi i den foreliggende stand.

Stk. 4. Om bygherrens adgang til at hæve entrepriseaftalen som følge af mangler gælder reglerne i §40.

Entreprenørens ansvar for følgeskader

§ 35. Entreprenøren er erstatningsansvarlig for tab, der er en følge af mangler ved arbejdet, hvis manglerne skyldes fejl eller forsømmelse fra entreprenørens side, eller hvis manglerne angår egenskaber, som ifølge aftalen må anses for tilsikret.

Stk. 2. Entreprenøren hæfter ikke for driftstab, avancetab eller andet indirekte tab.

Mangelsansvarets ophør

§ 36. Ved byggearbejder og anlægsarbejder i tilslutning hertil skal bygherrens krav mod entreprenøren som følge af mangler fremsættes senest 5 år efter arbejdets aflevering. Efter dette tidspunkt kan bygherren ikke rejse krav mod entreprenøren. Bestemmelserne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer rinder ikke anvendelse i disse tilfælde.

Stk. 2. Bygherrens krav bevares dog for dele af arbejdet, for hvilke det gælder.

1) at entreprenøren har påtaget sig at indestå i

længere tid.

2) at det ved afleveringen konstateres, at aftalt kvalitetssikring har svigtet væsentligt, eller

3) at der foreligger groft uforsvarligt forhold fra entreprenørens side.

Stk. 3. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt § 36 stk 3. - Udgår i stk. 1 - ophører mangelsansvaret efter dansk rets almindelige regler, medmindre andet er fastsat i udbudsmaterialet. Hvis mangelsansvaret herefter ophører efter dansk rets almindelige regler, skal følgende gælde:

1) Reglen i § 6, stk. 4, om nedskrivning af sikkerheden ændres til, at sikkerheden ophører.

2) Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i § 10, stk. 4, om leverandøransvar.

3) Tidsrummet for afhjælpningspligt og -ret, jf. § 32, stk. 1, ændres til 1 år.

4) Bestemmelsen i § 38 om 5-års eftersyn finder ikke anvendelse.

H. 1- og 5-års eftersyn

1-års eftersyn

§ 37. Bygherren indkalder entreprenøren til en gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest et år efter afleveringen.

5-års eftersyn

§ 38. Bygherren indkalder entreprenøren til en afsluttende gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest 30 arbejdsdage før udløbet af en periode på 5 år efter afleveringen, jf. dog § 36, stk. 3, nr. 4.

Stk. 2. Har bygherren ikke indkaldt som nævnt i stk. 1, kan entreprenøren indkalde bygherren til eftersynet. Indkaldelsen skal være skriftlig og ske med mindst 10 arbejdsdages varsel.

Fælles regler for eftersyn

§ 39. Indkaldelse til eftersyn ifølge §§ 37 og 38,

stk. 1, skal være skriftlig og ske med højst 60 og mindst 15 - ved hovedentreprise dog mindst 20 -arbejdsdages varsel.

Stk. 2.I forbindelse med eftersyn udfærdiges et dokument (eftersynsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger.

Stk. 3. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

Stk. 4. Hvis en part ikke er repræsenteret ved eftersynet, kan dette gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om eftersynets gennemførelse og om indholdet af eftersynsprotokollen.

L. Særligt om ophævelse

Bygherrens hæveret

§ 40. Bygherren kan - efter skriftligt påkrav til entreprenøren - hæve entrepriseaftalen

- 1) hvis der - uden ret til tidsfristforlængelse -foreligger en væsentlig forsinkelse fra entreprenørens side med hensyn til arbejdets udførelse, og forsinkelsen medfører betydelige ulemper for bygherren, eller
- 2) hvis der fra entreprenørens side i øvrigt foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for bygherren, medmindre dennes interesser er tilstrækkeligt tilgodeset på anden måde, f.eks. gennem adgangen til at standse udbetalingerne eller ved stillet sikkerhed, eller
- 3) hvis det udførte arbejde er af en sådan kvalitet, at bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke vil være i stand til at fuldføre arbejdet uden væsentlige mangler.

Entreprenørens hæveret

§ 41. Entreprenøren kan - efter skriftligt påkrav til bygherren - ved væsentlig forsinkelse hæve entrepriseaftalen i det tilfælde, der er nævnt i § 24, stk. 1, nr. 2), hvis bygherren ikke udfolder rimelige bestræbelser for at fremme arbejdet mest

muligt.

Stk. 2. Entreprenøren kan endvidere - efter skriftligt påkrav til bygherren - hæve entrepriseaftalen, hvis der fra bygherrens side foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for entreprenøren. Aftalen kan dog ikke hæves, hvis entreprenørens interesser er tilstrækkeligt tilgodeset gennem adgangen til at standse arbejdet eller ved stillet sikkerhed.

Konkurs, betalingsstandsning, tvangsakkord m.v.

§ 42. Ved en parts konkurs kan den anden part straks hæve aftalen, i det omfang konkurslovens regler ikke er til hinder derfor.

Stk. 2. Hvis boet har ret til at indtræde i aftalen i medfør af konkurslovens regler, skal boet efter forespørgsel inden for en frist på 5 arbejdsdage give meddelelse om, hvorvidt det vil hidtræde.

Stk. 3. Reglen i stk. 1 gælder tillige ved en parts betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandling om tvangsakkord, eller partens økonomiske forhold i øvrigt viser sig at være således, at parten må antages at være ude af stand til at opfylde entrepriseaftalen. Hæveretten er dog betinget af, at parten ikke har stillet - eller på den anden parts opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jf. §§ 6 og 7.

Stk. 4. Er en part et aktie- eller anpartsselskab, kan den anden part hæve entrepriseaftalen, hvis dette kræves opløst af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Bestemmelsen rinder ikke anvendelse, hvis parten inden 10 arbejdsdage fra fremkomsten af et påkrav fra den anden part dokumenterer, at betingelserne for selskabets opløsning ikke er til stede, eller hvis parten stiller fuldstændig sikkerhed for aftalens opfyldelse.

Stk. 5. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

En parts død

§ 43. Dør en part, og boet behandles som gældsfragåelsesbo, finder bestemmelserne i § 42, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Ved anden bobehandlingsmåde end nævnt i stk. 1 er dødsboet og arvingerne berettiget til at

indtræde i entrepriseaftalen, jf. dog stk. 3. Det samme gælder partens ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo. Indtrædelsesretten er betinget af, at der enten er eller bliver stillet betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jf. §§ 6 og 7.

Stk. 3. Ved entreprenørens død er indtrædelsesretten tillige betinget af, at der udpeges en leder af arbejdet, som bygherren ikke kan fremsætte berettigede indvendinger imod. Er arbejdet af en sådan særlig karakter, at det som følge af entreprenørens død ikke kan forventes behørigt færdiggjort, kan indtræden ikke finde sted.

Stk. 4. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

Fælles regler om ophævelse

§ 44. Ophævelse skal ske skriftligt.

Stk. 2. Samtidig med ophævelsen skal den part, der hæver aftalen, sørge for, at der skriftligt indkaldes til en registreringsforretning (stadeforretning), der skal afholdes hurtigst muligt. Medmindre andet aftales, afholdes registreringsforretning dog tidligst 1 arbejdsdag efter indkaldelsesskrivelsens fremkomst.

Stk. 3. Ved registreringsforretningen skal der udfærdiges et dokument (registreringsprotokol), der beskriver omfang og kvalitet af det udførte arbejde. Dokumentet underskrives af parterne, medmindre registreringen foretages af en syns- og skønsmand udmeldt af Voldgiftsnævnet, j f. §45.

Stk. 4. Hvis en part efter at være indvarslet ikke er repræsenteret ved registreringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om registreringens gennemførelse og om registreringsprotokollens indhold.

Stk. 5. Ved ophævelse fra bygherrens side er bygherren eller den, der færdiggør arbejdet på bygherrens vegne, berettiget til at benytte entreprenørens materialer og materiel, som befinder sig på pladsen, hvis fjernelse forinden arbejdets færdiggørelse vil påføre bygherren tab. Der ydes sædvanligt vederlag for anvendelsen.

Stk. 6. Ved ophævelse fra den ene parts side er den anden part ansvarlig for det lidte tab efter

dansk rets almindelige regler.

J. Tvister

Syn og skøn

§ 45. Hvis der i tilfælde af uoverensstemmelser mellem parterne eller for at sikre bevisets stilling ønskes udmeldt syn og skøn, fremsættes begæring herom til Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, København.

Stk. 2. Begæringen skal ved fremsættelsen være ledsaget af

- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer,
- 2) en skriftlig fremstilling, hvori gives en kort redegørelse for sagen, og som indeholder de spørgsmål, hvorom skønsmandens erklæring ønskes (skønstemaet),
- 3) de dokumenter, der er af betydning for sagen,
- 4) eventuel angivelse af de ønskede tekniske kvalifikationer hos skønsmanden og
- 5) angivelse af, om forretningen mod betaling af et særligt gebyr ønskes fremmet som hastesag.

Stk. 3. Der udmeldes i almindelighed én skønsmand. Hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil, kan der udmeldes to, eller under ganske særlige omstændigheder flere skønsmande. Der skal ved afgørelsen heraf tages hensyn til parternes ønske.

Stk. 4. Nyt syn og skøn ved anden skønsmand kan kun finde sted, hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil. Hvis begæring om voldgiftsbehandling af tvisten er indgivet, j f. § 47, tager Voldgiftsretten stilling til fremsatte begæringer om supplerende syn og skøn eller nyt syn og skøn ved samme eller anden skønsmand.

Stk. 5. Den eller de, der har fremsat begæring om skønsforretningen, hæfter for udgifterne herved, herunder skønsmandens honorar, der fastsættes af Voldgiftsnævnet. Hvis tvisten eller en del deraf indbringes for Voldgiftsretten, tages udgiften og dens nødvendighed i betragtning ved fastsættelsen af sagsomkostninger. Voldgiftsretten fastsætter i så fald skønsmandens honorar.

Stk. 6. Når nærværende almindelige betingelser gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører), gælder bestemmelserne i stk. 1-5 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.

Stk. 7. For syn og skøn gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

Sagkyndig beslutning om stillet Sikkerhed m.v.

§ 46. På en parts begæring kan Voldgiftsnævnet udpege en sagkyndig til at træffe beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, jf. § 6, stk. 7, og § 7, stk. 3, og om berettigelsen af at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i tilfælde af parternes uenighed som nævnt i § 22, stk. 14.

Stk. 2. Voldgiftsnævnet kan efter sagens karakter bestemme, at beslutningen skal træffes af flere sagkyndige.

Stk. 3. Begæringen skal indeholde de oplysninger m.v. som fremgår af § 45, stk. 2. Kopi af begæringen fremsendes samtidig til den anden part i entrepriseaftalen.

Stk. 4. Voldgiftsnævnet fastsætter en kort frist for modparten til at afgive et indlæg. Den sagkyndige kan - hvor der er særlig anledning dertil - give parterne adgang til at fremkomme med yderligere et indlæg inden udløbet af en kort frist, som den sagkyndige fastsætter. Efter udløbet af fristen træffer den sagkyndige snarest muligt og inden 15 arbejdsdage beslutning om, i hvilket omfang udbetalingskravet skønnes begrundet, og hvem der skal betale udgifterne, herunder den sagkyndiges honorar. Voldgiftsnævnet fastsætter størrelsen af honoraret.

Stk. 5. Det kan i særlige tilfælde bestemmes, at udbetaling til private bygherrer og til entreprenører betinges af sikkerhedsstillelse. Den sagkyndige træffer i så fald bestemmelse om sikkerhedens art og omfang og om betingelserne for dens udbetaling eller ophør. Ved begæring om udbetaling af bygherrens sikkerhedsstillelse kan den sagkyndige i særlige tilfælde endvidere henvise entreprenøren til at anlægge voldgiftssag efter § 47.

Stk. 6. Under ganske særlige omstændigheder kan Voldgiftsnævnet forlænge fristerne i stk. 4 med indtil 10 arbejdsdage.

Stk. 7. Beløb, der omfattes af beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, skal udbetales senest 3 arbejdsdage efter, at parterne og garanten har fået skriftlig meddelelse om beslutningen.

Stk. 8. For behandling af sager om sagkyndig beslutning gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

Voldgift

§ 47. Tvister mellem parterne afgøres af Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed, København, hvis afgørelser er endelige.

Stk. 2. Sag for Voldgiftsretten anlægges ved indlevering af klageskrift, der stiles til Voldgiftsnævnet.

Stk. 3. Klageskriftet skal indeholde:

- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer.
- 2) klagerens påstand samt en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå påstanden støttes, og
- 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig. Dokumenterne skal være vedlagt.

Stk. 4. Voldgiftsretten består - jf. dog stk. 5 og 6 - dels af 1 medlem af Voldgiftsrettens præsidium, udpeget af præsidiets formand, dels af 2 sagkyndige, som efter sagens beskaffenhed udpeges af Voldgiftsnævnet for hvert enkelt tilfælde. Præsidiets formand kan bestemme, at en af suppleanterne i dette skal fungere som voldgiftsrettens formand.

Stk. 5. Hvis en part begærer det, suppleres retten med yderligere 2 medlemmer af præsidiets eller dets suppleanter. De dermed forbundne merudgifter fordeles i forbindelse med Voldgiftsrettens afgørelse af spørgsmålet om sagsomkostninger. Det kan da bestemmes, at de udgifter, der er en følge af rettens supplerings, skal udredes af den part, der har rejst krav herom, når retten skøn-

ner, at det ikke var tilstrækkeligt begrundet at fremsætte kravet.

Stk. 6. Er parterne enige derom, kan Voldgiftsretten bestå alene af 1 medlem.

Stk. 7. For Voldgiftsrettens behandling af sagerne gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed. I øvrigt gælder lov om voldgift.

Stk. 8. Når nærværende almindelige betingelser gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører), gælder bestemmelserne i stk. 1-7 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.

§ 47, stk. 8 - Tilføjelse Entreprenøren er forpligtet til i sine aftaler med inden- og udenlandske underentreprenører, væsentlige leverandører og andre at bestemme, at tvister skal afgøres ved voldgift i henhold til § 47. Dette skal på anfordring dokumenteres af entreprenøren.